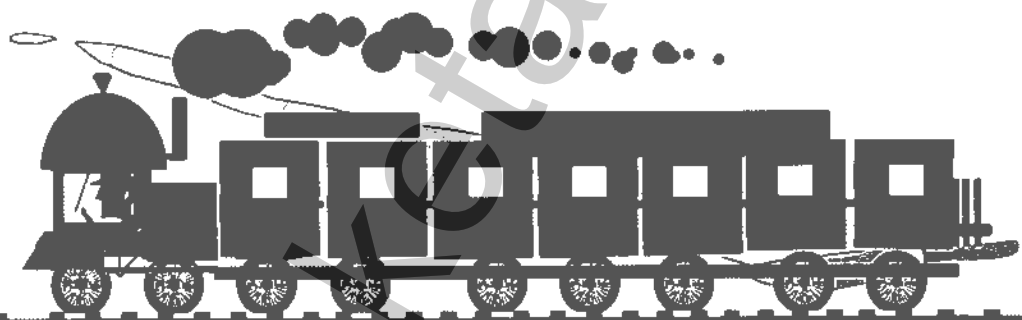

فارسی آموز ادبی ۳

کتاب خواندن

محمد هادی محمدی

تصویرگر: علی عامه کن

نشر چیستا

محمدی، محمد، ۱۳۴۰-

فارسی آموز ادبی ۳ / نویسنده محمدهادی محمدی؛ تصویرگر علی عامه کن؛ مدیر هنری و ویراستار زهره قایینی -- تهران: چیستا، ۱۳۸۷.

۲ ج: مصور (رنگی)، جدول، نمودار.

(ج. ۱): ISBN ۹۶۴-۷۹۴۰-۲۳-۸. (ج. ۲): ISBN ۹۶۴-۷۹۴۰-۲۴-۶

دوره کامل: ISBN ۹۶۴-۷۹۴۰-۲۸-۹

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

مندرجات: ج. ۱. کتاب خواندن -- ج. ۲. کتاب کارورزی.

۱. کتاب‌های قرائت (ابتدایی). ۲. کتاب‌های قرائت -- ادبیات. ۳. کودکان -- کتاب و مواد خواندنی.

الف. عامه کن، علی، ۱۳۵۵- . تصویرگر. ب. قایینی، زهره، ۱۳۳۲- . ویراستار. ج. عنوان.

۴فا۸/۶

PIR ۲۸۱۶/م۳ف۲۴ ۱۳۸۷

کتابخانه ملی ایران - ۱۲۳۹۱۰۱

فارسی آموز ادبی ۳ (کتاب خواندن)

نویسنده: محمدهادی محمدی

تصویرگر: علی عامه کن

مدیر هنری و ویراستار: زهره قایینی

طراح گرافیک و صفحه آرا: سمیرا قاسمی

سرپرست آتلیه و ناظر فنی: آرینه ابراهیمیان

بازخوانی و نمونه خوانی: آرینه ابراهیمیان، منیر عالی، فرشاد محمدی، فرهاد محمدی

چاپ نخست: ۱۳۸۷

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

صحافی: معین

چاپ: ستاره سبز

بها: ۸۸۰۰ تومان

تلفن بخش چیستا: ۸۸۷۱۸۷۵۷

شرکت نشر چیستا

www.cheesta.com

cheestapub@yahoo.com

فهرست

یک-چهار

پیش گفتار

۱-۹

داستانک یکم: غم برو، شادی بیا، محنت برو، روزی بیا

۱۱-۱۹

داستانک دوم: ترس برادر مرگ است

۲۱-۲۹

داستانک سوم: گُل بود، به سبزه هم آراسته شدا

۳۱-۳۹

داستانک چهارم: شتر در خواب بیند پنبه دانه گهی فف فف خورد، گه دانه دانه

۴۱-۴۷

داستانک پنجم: دل که افسرده شد از سینه برون باید کرد

۴۹-۵۷

داستانک ششم: عقل به کوچک و بزرگ نیست

۵۹-۶۷

داستانک هفتم: مرغ یک پا داردا

۶۹-۷۹

داستانک هشتم: یک شب هزار شب نیست

۸۱-۹۱

داستانک نهم: آسیاب به نوبت

۹۳-۱۰۳

داستانک دهم: راستی کمان در کژی است

۱۰۵-۱۱۵

داستانک یازدهم: از دیو مهربانی نیاید

۱۱۷-۱۲۵

داستانک دوازدهم: به گوش گفتند چرا فربه نشوی، گفت ز بس سخنان عجیب شنوم

۱۲۷-۱۳۵

داستانک سیزدهم: دوستی به زور و مهمانی به تکلیف نمی‌شود

۱۳۷-۱۴۵

داستانک چهاردهم: حالا کجایی که سر گنده‌اش زیر لحاف است

۱۴۷-۱۵۷

داستانک پانزدهم: نشسته بر سر شاخ، بُن می‌بری

۱۵۹-۱۶۷

داستانک شانزدهم: جوابِ های، هوی است

۱۶۹-۱۷۷

داستانک هفدهم: آب راه خودش را باز می‌کند

۱۷۹-۱۸۹

داستانک هجدهم: به خرچنگ گفتند چرا عقب عقب می‌روی، گفت جوانی است

و هزار خم و چم

۱۹۱-۱۹۹

داستانک نوزدهم: لفل فل نبین چه ریز است، بشکن ببین چه تیز است

۲۰۱-۲۰۹

داستانک بیستم: موشه به سوراخ نمی‌رفت، جارو به دمش می‌بست

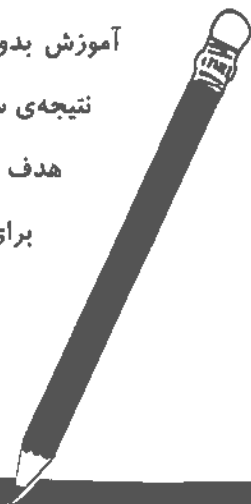
پیش‌گفتار

روش فارسی‌آموز ادبی ۳ ادامه‌ی روش آموزشی کتاب‌های پیش از خود است، با این تفاوت که در فارسی‌آموز ادبی ۳، دوره‌ی پایه‌ی آموزش زبان فارسی به پایان می‌رسد و همه‌ی کسانی که با این شیوه آموزش دیده‌اند، می‌توانند آموزش زبان فارسی را با خواندن متن‌های ادبی و داستانی دوره‌های تاریخی گوناگون دنبال کنند.

اما فلسفه‌ی آموزش زبان فارسی در این دوره، رسیدن زبان‌آموزان به خودبستگی در موضوع آموزش است. همان‌گونه که بارها گفته‌ایم، کار بنیادهای آموزش‌های نو، هدایت و راهبری زبان‌آموزان است، به گونه‌ای که پس از پیمودن گام‌های پایه‌ای، خود بتوانند راه‌های ادامه‌ی آموزش را جست‌وجو کنند. کاری که شوربختانه در آموزش رسمی بسیاری از کشورها دیده نمی‌شود.

در گستره‌ی آموزش رسمی در ایران نیز آن‌چه کودکان ما را با زبان فارسی بیگانه کرده است، نبود یا نشناختن هدف‌های آموزش زبان است. هدف برتر و بزرگ‌تر هرگونه از آموزش، دانایی بیش‌تر است تا ذهن بتواند با بهره‌مندی از این آگاهی‌ها، در برخورد با دشواری‌های محیط راه‌گشایی نماید. نام این پدیده، آموزش برای گشایش است.

آموزش بدون گشایش، دور ریختن زمان، نابود کردن انگیزه‌های زبان‌آموزان است و نتیجه‌ی سراسر آن تنبلی ذهنی خواهد بود. آموزش برای گشایش، راهبرد بنیادین یا هدف اصلی ما در برنامه‌ریزی این گونه از کتاب‌ها و مواد آموزشی است. اما آموزش برای گشایش با شعارهای سطحی و بی‌بنیاد پیش نمی‌رود. برای رسیدن به مرزهای

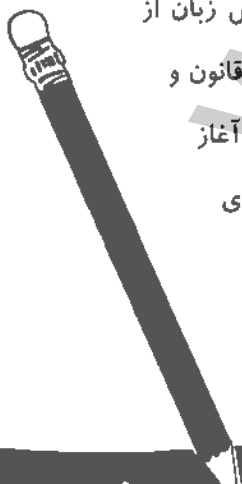

آموزش برای گشایش باید با برنامه‌ریزی‌های درست و سنجیده، هدف‌ها را شناخت، روش‌ها را طراحی کرد و با کمک از نیروهای انسانی علاقه‌مند، هدف‌ها و روش‌ها را به کار گرفت. در غیر این صورت آموزش برای گشایش هیچ‌گاه بر و باری نخواهد داد.

یکی از روش‌های برانگیختن کودکان در آموزش زبان، آشنا کردن آن‌ها با نیروها و عامل‌های کمکی است. این نیروها و عامل‌ها می‌توانند کودکان را در کنش دوسویه بین آموزشگران و آموزندگان به کنش‌گری وا دارند و در فرجام، نقش گشاینده‌گی و خودبسندگی در امر آموزش آن‌ها داشته باشند.

در آموزش هر زبانی، زمانی فرا می‌رسد که زبان‌آموزان باید بین متن‌ها و فرهنگ‌های زبان یا واژه‌نامه‌ها پیوند بسازند. این پیوند ساختن، پدیده‌ای است که به زبان‌آموز می‌آموزاند که آموختن تنها محدود به آموزشگاه نمی‌شود و راه‌های بسیار موثر دیگری برای پیشرفت وجود دارد. کشف ساختارها و ویژگی‌های زبان هنگامی ممکن می‌شود که کتاب‌های کمکی در کنار زبان‌آموز قرار بگیرد و او خود بتواند با کاربرد آن‌ها نیازهایش را پاسخ دهد.

چنان‌چه آموزندگان یاد بگیرند که واژه‌نامه‌ها و فرهنگ‌های زبانی گنجینه‌های ارزش‌مندی هستند که راه آموختن و پیشرفت در یک زبان را هموار می‌کنند، آن‌گاه آموزش زبان از شیوه‌ی حفظ کردن و طوطی‌وار پاسخ دادن پیش‌تر می‌رود و زبان‌آموزان بر مبنای قانون و قاعده‌ی لذت کشف، خود به کار آموختن می‌پردازند. چون جنبش برای آموختن آغاز شد، در پی آن گشاینده‌گی نیز فرا می‌رسد و زبان‌آموزان می‌آموزند که با به کارگیری

این پدیده می‌تواند در گستره‌های دیگر آموزش نیز از اندیشه و ذهن خود بهره ببرند. بنابراین آنچه در فارسی‌آموز ۳ محور آموزش است، آموخته کردن زبان‌آموزان با واژه‌نامه‌ها و فرهنگ‌های زبانی است. به همین دلیل در متن فارسی‌آموز ۳ هیچ‌گاه واژه‌ای معنا و تعریف نشده است. زبان‌آموز هر جا که واژه‌ای ناآشنا را دید، باید خود جست‌وجوگری کند تا تعریف و معنای آن واژه را کشف کند.

از جنبه‌ی موضوعی و درونمایه‌ای، داستانک‌های کتاب سوم، هدف‌های گسترش مفهوم توسعه‌ی پایدار را که در کتاب‌های دیگر این مجموعه دنبال شده است، پی گرفته‌اند. ستایش هم‌اندیشی و مدارا و یاری دادن به نیازمندان و کودکان کار، نکوهش کودک‌آزاری و مصرف‌گرایی، ستایش همیاری و خودبستگی، نکوهش افزایش بدون برنامه‌ی جمعیت زمین، برخی از موضوع‌های برجسته‌ی این داستانک‌ها هستند.

از جنبه‌ی کنش‌شناسی و شخصیت‌شناسی، داستانک‌ها پیچیده‌تر شده‌اند. اگر در داستانک‌های کتاب دوم، شخصیت‌ها مطلق و در فضای سیاه یا سفید قرار داشتند، در داستانک‌های کتاب سوم، فضای خاکستری که از نشانه‌های زندگی امروزی است، جایگزین فضای سیاه و سفید شده است. برای نمونه گربه‌های شروری که در گنداب‌های پیرامون شهر فرنگ زندگی می‌کنند و قصد آزار رساندن به نخودی و نخودفرنگی را در سر می‌پروراند، نشانگر تأثیر فضای اجتماعی بر شخصیت‌هایی هستند که در کلان‌شهرهای امروزی زندگی می‌کنند. این نکته بیانگر همان آموزه‌ی ژان ژاک روسو است که در کتاب «امیل» گفته است، آدمی هرچه از طبیعت دورتر می‌شود، سرشت پاک خود را از دست می‌دهد و به مرزهای شرارت و بدکرداری نزدیک‌تر می‌شود.

اگر به کلان‌شهرهای امروزی نیز نگاه شود، تأثیر دوری از طبیعت را در وجود آدمی

به خوبی خواهیم دید. بنابراین خط اصلی داستانک‌ها به گونه‌ای پی‌ریخته شده است که در پی آماده ساختن و هشیاری دادن به کودکان در برخورد با خطرهای زندگی در چنین جامعه‌هایی و پیدا کردن راه‌گشایی‌هایی برای رهایی از این وضعیت‌های ناگوار است. زیرا کمک به ایجاد جامعه‌هایی با امنیت و آسایش بیش‌تر، جامعه‌هایی باسوادتر که از دانایی‌ها برای پیشرفت بهره ببرند، یکی از هدف‌های مهم توسعه‌ی پایدار به شمار می‌رود.

در این کتاب همچنین، داستانک‌ها در دو لایه‌ی زبانی، رسمی و روزمره، یا محاوره‌ای سازمان‌دهی شده است. نخودک‌ها همواره به زبان رسمی سخن می‌گویند و شخصیت‌های داستانی دیگر به زبان شکسته و روزمره که پایه‌ی آن، گویش تهرانی است. این دو سطح از زبان یکی رسمی و دیگری شکسته و روزمره، به این سبب در داستانک‌ها آورده شده است که هم از غلظت زبان روزمره کاسته شده باشد و زبان‌آموزان با این زبان دچار مشکل نشوند و هم تفاوت‌های زبان روزمره با زبان گفتاری رسمی به چشم بیاید. به سبب این که نخودک‌ها شخصیت اصلی این داستانک‌ها شمرده می‌شوند، به گونه‌ای طبیعی وزن زبان گفتاری رسمی از زبان شکسته‌ی روزمره بیش‌تر است.

لایه‌بندی زبانی به این دو سطح ختم نشده است و زبانزدها یا فرهنگ گوشه و کنایه نیز در متن داستانک‌ها با حجم بیش‌تری آورده شده است. هم‌چنین زبان داستانک‌ها به طور طبیعی در یک روند تدریجی از کتاب دوم به کتاب سوم سخت‌تر شده است.

در بخش کتیبه‌های آموزشی که در کنار متن داستانک‌ها آمده است نیز کوشش شده است با زبانی داستانی، روایتی از پیدا شدن زبان در جامعه‌ی انسانی و سپس ریشه‌های پیدایش زبان فارسی گفته شود تا زبان‌آموزان بیش‌تر و بیش‌تر با ماهیت و ساختار زبان آشنا شوند.

